

V Bruseli 28. mája 2021
(OR. en)

**Medziinštitucionálny spis:
2018/0199(COD)**

5488/1/21
REV 1 ADD 1

**FSTR 7
REGIO 7
FC 1
CADREFIN 32
RELEX 35
CODEC 75
PARLNAT 126**

ODÔVODNENÉ STANOVISKO RADY

Predmet: Pozícia Rady v prvom čítaní na účely prijatia NARIADENIA
EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY o osobitných ustanoveniach
týkajúcich sa cieľa Európska územná spolupráca (Interreg) podporovaného
z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a vonkajších finančných
nástrojov

- odôvodnené stanovisko Rady
- prijaté Radou 27. mája 2021

I. ÚVOD

1. Komisia 29. mája 2018 predložila návrh nariadenia o osobitných ustanoveniach týkajúcich sa cieľa Európska územná spolupráca (Interreg) podporovaného z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a vonkajších finančných nástrojov¹ (nariadenie o programe Interreg), ktorý je súčasťou legislatívneho balíka v oblasti politiky súdržnosti na roky 2021 – 2027. V súlade s článkami 174, 176 a 177 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) je zastrešujúcim politickým cieľom Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR) posilniť hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť Únie znižovaním rozdielov medzi rôznymi regiónmi EÚ, v rámci ktorých sa má zvláštna pozornosť venovať určitým kategóriám regiónov vrátane osobitného odkazu na cezhraničné regióny. V nariadení o programe Interreg sa prijímajú osobitné ustanovenia v prípade cezhraničnej spolupráce jedného alebo viacerých členských štátov a ich regiónov, ako aj cezhraničnej spolupráce jedného alebo viacerých členských štátov a krajín mimo EÚ a ich regiónov.
2. Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal svoje stanovisko 19. septembra 2018² a Výbor regiónov prijal svoje stanovisko 5. decembra 2018³.
3. Európsky parlament prijal svoju pozíciu k nariadeniu o programe Interreg v prvom čítaní na plenárnom zasadnutí 26. marca 2019.
4. Pracovná skupina pre štrukturálne opatrenia preskúmala navrhované nariadenie o programe Interreg na viacerých zasadnutiach počas bulharského, rakúskeho, rumunského, fínskeho, chorvátskeho a nemeckého predsedníctva.
5. Výbor stálych predstaviteľov 29. mája 2019 schválil prvotný čiastočný mandát na rokovanie. Tento čiastočný mandát na rokovanie potom aktualizoval 5. októbra 2020 s cieľom zohľadniť závery Európskej rady o viacročnom finančnom rámci na roky 2021 – 2027 a balíku opatrení na obnovu, ktoré boli prijaté na mimoriadnom zasadnutí Európskej rady 17., 18., 19., 20. a 21. júla 2020.

¹ ST 9536/18 + ADD 1

² Ú. v. EÚ C 440, 6.12.2018, s. 116

³ Ú. v. EÚ C 86, 7.3.2019, s. 137

6. Fínske, chorvátske a nemecké predsedníctvo viedli na základe týchto mandátov medziinštitucionálne rokovania, ktoré sa ukončili 2. decembra 2020.
7. Výsledok medziinštitucionálnych rokovaní schválil 18. decembra 2020 Výbor Európskeho parlamentu pre regionálny rozvoj (REGI). Predseda výboru REGI zaslal 20. januára 2021 predsedníctvu Rady list, v ktorom uviedol, že plénu odporučí, aby v druhom čítaní Parlamentu akceptovalo pozíciu Rady s výhradou overenia právnikmi lingvistami.
8. Na základe uvedenej dohody a po revízii právnikmi lingvistami prijala Rada 27. mája 2021 v súlade s riadnym legislatívnym postupom stanoveným v článku 294 ZFEÚ svoju pozíciu v prvom čítaní.

II. CIEĽ (článok 1)

9. V súlade s článkom 176 ZFEÚ je zámerom EFRR pomáhať odstraňovať hlavné regionálne rozdiely v Únii. Podľa uvedeného článku a podľa článku 174 druhého a tretieho odseku ZFEÚ má EFRR prispievať k znižovaniu rozdielov medzi úrovňami rozvoja v rôznych regiónoch a zaostalosti v najviac znevýhodnených regiónoch, v rámci ktorých by sa mala mimoriadna pozornosť venovať určitým kategóriám regiónov, vrátane cezhraničných regiónov, na ktoré sa osobitne odkazuje.
10. Nariadením o programe Interreg sa prijímajú potrebné osobitné ustanovenia týkajúce sa cieľa Európska územná spolupráca (ďalej len „Interreg“) v prípadoch cezhraničnej spolupráce jedného alebo viacerých členských štátov a ich regiónov, pokiaľ ide o účinné programovanie vrátane ustanovení o technickej pomoci, monitorovaní, hodnotení, komunikácii a informovaní, oprávnenosti, riadení a kontrole, a o finančnom riadení.

11. So zreteľom na podporu programov Interreg z vonkajších finančných nástrojov Únie (Nástroj predvstupovej pomoci (IPA III), Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce (NDICI)) sa v nariadení o programe Interreg vymedzujú ďalšie špecifické ciele, ako aj pravidlá integrácie týchto fondov do programov Interreg. V nariadení o programe Interreg sa takisto stanovuje možnosť zúčastňovať sa na programoch Interreg pre ZKÚ.
12. So zreteľom na podporu programov Interreg z fondov Interreg (EFRR a vonkajších finančných nástrojov Únie) sa v nariadení o programe Interreg vymedzujú špecifické ciele Interregu, kritériá oprávnenosti pre členské štáty, tretie krajiny, partnerské krajiny a ZKÚ a ich regióny, ďalej finančné zdroje a kritériá ich pridelovania.

III. ANALÝZA POZÍCIE RADY V PRVOM ČÍTANÍ

a) Interreg zložky (článok 3)

13. Podľa pozície Rady v prvom čítaní budú programy cezhraničnej, nadnárodnej a medziregionálnej spolupráce pokračovať v rámci Interregu. Každý z týchto programov je odôvodnený vlastným prínosom, pričom sa úspešné programové oblasti zachovávajú.
14. Na základe skúseností s cezhraničnou a nadnárodnou spoluprácou počas programového obdobia 2014 – 2020 v najvzdialenejších regiónoch, kde skombinovanie oboch zložiek do jedného programu na oblasť spolupráce neprinieslo orgánom zodpovedným za programy ani prijímateľom dostatočné zjednodušenie, sa vytvorila osobitná zložka pre najvzdialenejšie regióny, aby tieto regióny mohli so svojimi susednými krajinami a územiaми spolupracovať čo najúčinnejšie a najjednoduchšie.

15. V rámci Interregu sa z EFRR a (v náležitých prípadoch) z vonkajších finančných nástrojov Únie budú podporovať tieto zložky:

- **zložka A:** cezhraničná spolupráca medzi susediacimi regiónmi zameraná na podporu integrovaného a harmonického regionálneho rozvoja medzi susediacimi pohraničnými regiónmi s pozemnou a námornou hranicou;
- **zložka B:** nadnárodná spolupráca v rámci väčších nadnárodných území alebo v okolí morských oblastí, do ktorej sú zapojení národní, regionálni a miestni programoví partneri v členských štátoch, tretích krajinách a partnerských krajinách a ZKÚ, s cieľom dosiahnuť vyššiu mieru územnej integrácie;
- **zložka C:** medziregionálna spolupráca na posilnenie účinnosti politiky súdržnosti prostredníctvom podpory:
 - a) programu Interreg Európa;
 - b) programu URBACT;
 - c) programu INTERACT a
 - d) programu ESPON;
- **zložka D:** spolupráca najvzdialenejších regiónov medzi sebou a s ich susednými tretími či partnerskými krajinami alebo so ZKÚ alebo organizáciami pre regionálnu integráciu a spoluprácu alebo viacerými z nich, ktorej cieľom je uľahčiť ich regionálnu integráciu a harmonický rozvoj v rámci ich susedstva.

b) Špecifické ciele Interregu a tematická koncentrácia (články 14 a 15)

16. EFRR prispeje v rámci Interregu k dosiahnutiu špecifických cieľov v rámci politiky súdržnosti. Zoznam špecifických cieľov v rámci jednotlivých cieľov politiky sa prispôbi osobitným potrebám Interregu s cieľom umožniť intervencie typu ESF prostredníctvom jednotných akcií v rámci programov Interreg. Okrem toho sa dopĺňajú dva špecifické ciele Interregu – „lepšia správa spolupráce“ a „bezpečnejšia Európa“. V pozícii Rady v prvom čítaní sa dosiahla želaná rovnováha medzi piatimi cieľmi politiky súdržnosti a dvoma špecifickými cieľmi Interregu.
17. V tejto súvislosti môžu programy Interreg podporovať špecifický cieľ Interregu „lepšia správa spolupráce“, a to jednou alebo viacerými z týchto akcií:
- a) posilňovanie inštitucionálnej kapacity orgánov verejnej moci, najmä tých, ktoré sú oprávnené riadiť osobitné územie, ako aj zainteresovaných strán (všetky zložky);
 - b) zvyšovanie efektivity verejnej správy podporou právnej a administratívnej spolupráce a spolupráce medzi občanmi, aktérmi občianskej spoločnosti a inštitúciami, najmä s ohľadom na riešenie právnych a iných prekážok v pohraničných regiónoch (zložky A, C, D a v náležitom prípade zložka B);
 - c) budovanie vzájomnej dôvery, najmä propagáciou akcií typu „ľudia ľuďom“ (zložky A, D a v náležitom prípade zložka B);
 - d) posilňovanie inštitucionálnej kapacity orgánov verejnej moci a zainteresovaných strán s cieľom implementovať makroregionálne stratégie a stratégie pre morské oblasti, ako aj iné územné stratégie (všetky zložky);
 - e) posilňovanie udržateľnej demokracie a podpora aktérov občianskej spoločnosti a ich úlohy v reformných procesoch a pri prechode k demokracii (všetky zložky so zapojením tretích krajín, partnerských krajín alebo ZKÚ); a
 - f) iné akcie na podporu lepšieho riadenia spolupráce (všetky zložky).

18. Na druhej strane môžu programy Interreg podporiť aj špecifický cieľ Interregu „bezpečnejšia Európa“, a to akciami v oblastiach riadenia prekročovania hraníc a riadenia mobility a migrácie vrátane ochrany a hospodárskej a sociálnej integrácie štátnych príslušníkov tretích krajín (napríklad migrantov a osôb, ktorým sa poskytla medzinárodná ochrana).
19. Najviac 20 % disponibilných zdrojov pre každý program Interreg A, B a D sa môže prideliť na špecifický cieľ Interregu „lepšia správa spolupráce“ a najviac 5 % sa môže prideliť na špecifický cieľ Interregu „bezpečnejšia Európa“.
20. Pokiaľ ide o tematickú koncentráciu, v prípade každého programu Interreg A, B a D sa podľa dohody dosiahnutej s Parlamentom alokuje aspoň 60 % dostupných zdrojov na cieľ politiky 2 (ekologickejší, nízkouhlíkový prechod na hospodárstvo s nulovou bilanciou uhlíka a odolnú Európu) a maximálne dva ďalšie politické ciele, zatiaľ čo v rámci programov Interreg A pozdĺž vnútorných pozemných hraníc sa pridelí najmenej 60 % na cieľ politiky 2 a cieľ politiky 4 (sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa vďaka vykonávaniu Európskeho piliera sociálnych práv) a maximálne dva ďalšie politické ciele.

c) Fondy malých projektov (článok 25)

21. Malé projekty spájajú jednotlivcov na miestnej úrovni a sú dôležité pre rozvoj pohraničných oblastí. Odlišovacím prvkom týchto projektov je ich skromnejší rozsah, a preto aj potrebná finančná podpora je nižšia. Pozícia Rady v prvom čítaní zabezpečuje, aby sa malé projekty mohli úspešne realizovať zjednodušením potrebných opatrení a začlenením jasných pravidiel týkajúcich sa ich riadenia.
22. Koneční príjemcovia z fondu malých projektov dostanú podporu prostredníctvom prijímateľa a vykonajú malé projekty v rámci daného fondu malých projektov (ďalej len „malé projekty“). Prijímateľom je cezhraničný právny subjekt alebo EZÚS alebo orgán, ktorý má právnu subjektivitu. V rámci každého programu Interreg bude možné zriadiť fondy malých projektov, keďže celkový príspevok do fondov malých projektov neprekročí 20 % celkových pridelených finančných prostriedkov daného programu Interreg.

d) Účasť tretích krajín alebo partnerských krajín, ZKÚ alebo organizácií pre regionálnu integráciu alebo spoluprácu na programoch Interreg v rámci zdieľaného riadenia (články 53 – 60)

23. Pozícia Rady v prvom čítaní je krokom vpred na ceste k zjednodušeniu spolupráce siahajúcej za hranice Únie. S cieľom uplatňovať prevažne spoločný súbor pravidiel v rámci zdieľaného riadenia v zúčastnených členských štátoch a zúčastnených tretích krajinách alebo partnerských krajinách, ZKÚ alebo organizáciách regionálnej integrácie alebo spolupráce sa budú uplatňovať „bežné“ pravidlá Interreg. Určité úpravy sú však potrebné, aby sa zohľadnili účastníci, ktorí nie sú viazaní právnymi predpismi EÚ. V tejto súvislosti sa v tejto kapitole stanovujú špecifické pravidlá týkajúce sa orgánov zodpovedných za programy, spôsobov riadenia, oprávnenosti, veľkých projektov v oblasti infraštruktúry, verejného obstarávania, finančného riadenia a uzatvárania dohôd o financovaní.
24. Východiskom je, že oprávnenosť výdavkov sa viaže na podpis dohody o financovaní príslušnou treťou krajinou, partnerskou krajinou alebo ZKÚ. Funkcie orgánov zodpovedných za programy Interreg môžu v tretích krajinách, partnerských krajinách alebo ZKÚ vykonávať porovnateľné orgány. Obstarávanie pre prijímateľov sa bude riadiť pravidlami pre externé verejné obstarávanie stanovenými v nariadení o rozpočtových pravidlách. Iná miera spolufinancovania než vnútroštátna sa stanoví, ak podpora pochádza z vonkajšieho finančného nástroja Únie alebo v prípade prenosu dodatočného príspevku z tretej krajiny, partnerskej krajiny alebo ZKÚ.

e) Osobitné ustanovenia pre nepriame riadenie (článok 61)

25. Dohodou, ktorá sa dosiahla s Parlamentom, sa umožňuje, aby sa programy Interreg v rámci spolupráce najvzdialenejších regiónov (zložka D) vykonávali v rámci nepriameho riadenia. Sú stanovené osobitné pravidlá na úplné alebo čiastočné vykonávanie uvedených programov v rámci nepriameho riadenia.

IV. ZÁVER

25. Pozícia Rady v prvom čítaní odráža kompromis, ktorý sa s podporou Komisie dosiahol počas rokovaní medzi Radou a Európskym parlamentom.
26. Rada je presvedčená, že jej pozícia v prvom čítaní predstavuje vyvážený balík pre všetky programy Interreg, na ktoré sa toto nariadenie vzťahuje na programové obdobie 2021 – 2027.
